

Ommetje natuurschoon rond kasteel Stein

IVN Stein Limburg i.s.m. Stichting Erfgoed Stein en de Toeristische werkgroep De Maaskentj

beleef de natuur!

Traject: Oud-Stein rondom het kasteel Stein.

Startpunt/eindpunt: Parkeerplaats bij Kasteel Stein en Brouwerij de Fontein

Lengte: 3,5 km.

Begaanbaarheid: deels verharde wegen en deels onverharde wandelpaden en veldwegen, die bij nat weer modderig en glad kunnen zijn. Er zitten twee trappen in, die echter beide via een kleine omleiding zijn te vermijden. Langs de route staan diverse bankjes. In het kasteelpark zijn twee toegangen voor rolstoelgebruikers en kinderwagens.

Routebeschrijving

LA: linksaf, RA: rechtsaf, RD: rechtdoor

1. U bent aangekomen op de parkeerplaats bij kasteel Stein en brouwerij de Fontein (Ondergenhouweg).

Aan uw linkerhand ligt de toegang tot kasteel Stein, ook wel bekend als het 'missiehuis' of 'de paters'. Het complex is in 2000 verbouwd tot appartementen en wordt nu particulier bewoond.

Links van de toegang staat een gedenkzuil (KL S10) ter herinnering aan de paters en zusters die lange tijd het kasteel hebben bewoond. Boven de toegangspoort een windvaan en boven de ingang een gevelsteen met het wapen van het geslacht 'De Merode' (KL S07), dat in de late middeleeuwen in bezit was van de Heerlijkheid Stein. De gevelsteen en windvaan dateren van circa 1730.

2. Vanaf de parkeerplaats bij kasteel Stein gaat u LA richting de brouwerij. U loopt langs de muur van de kasteeltuin en passeert aan uw rechterhand de vroegere watermolen van het kasteel, tegenwoordig een brouwerij en horecagelegenheid.
3. Als u naar links over de muur kijkt, ziet u een glimp van de overblijfselen van de kasteelruïne. Later komen we hier dicht langs.
4. Ga de eerste veldweg RA door de Korenweijer. Rechts stroomt de Reebeek.

Maan de Maaskanter

Nu de Grensmaas steeds meer in de toeristische schijnwerpers komt, ontdekken veel bezoekers de bijzondere combinatie van landschap, historische kernen en natuur van het Maasdal. Niet voor niets wordt het gebied doorkruist door grote doorgaande fiets-, en wandelroutes.

Om als fietser of wandelaar de weg te vinden, heeft u een gids nodig. Deze gids is Maan de Maaskanter. Maan wijst niet alleen de weg, maar ook is hij kenner van de streekgerechten.

Maan is een typische naam in de Maaskant. Hij staat symbool voor de echte Maaskanter, een doorzetter met een koppig karakter, die echter ook van de zonnige kant van het leven kan genieten. Hij heeft eeuwenlang de Maas weerstaan en zijn brood verdiend als landbouwer in combinatie met stenen bakken. Maan laat zien waarom hij zo sterk verbonden is met het Maasdal. In het typisch Maaskants dialect met de rollende R, toont Maan de weg.

IVN streeft naar een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu, landschap en de eigen leefomgeving

Stichting Erfgoed Stein streeft naar het behoud en het toegankelijk maken van het cultuurhistorisch erfgoed binnen de gemeente Stein

De Korenweijer was oorspronkelijk een gebied waar graan -ofwel koren- werd verbouwd. Later is er kaphout geplant en stond het gebied tot 2007 vol saaie rijen populieren. De bomen die toen kaprijp waren, zijn gerooid en vervangen door zo'n 10.000 bomen en struiken.

Het gebiedje is nu teruggebracht in natuurlijke staat en vormt een nieuwe schakel in de ecologische zone rondom Stein (van het Urdal, langs het 'patersbos', 't Broek, de Zuidelijke Wal, het Steinerbos en de Noordelijke Wal terug naar het Urdal).

In het midden van de Korenweijer is tijdens Boomfeestdagen in 2006 en 2009 een bos geplant met veldesdoorn, zwarte els, zachte berk, haagbeuk, wilde lijsterbes, gewone es en zomereik. Er omheen is een zoomvegetatie aangeplant van (doorn)struiken en ruw grasland; een ideale biotoop voor vogels en kleine zoogdieren. U vindt er o.a. de krentenboom, hazelaar, gele en rode kornoelje, meidoorn, kardinaalsmuts, Gelderse roos, wegedoorn, bos- en grauwe wilg, hondsroos, liguster en sleedoorn. Ook is er een paddenpoel aangelegd.

Na 50 meter stroomt van rechts een klein beekje in de Reebeek. Dit is de Ur. Het beekje voert alleen water in natte perioden; in droge perioden is het slechts een geultje.

5. Sla op de T-splitsing RA.
6. Volg het bruggetje over de beek. Als u in de bocht naar links naar rechts kijkt, dan ziet u de Molenwieër.

De Molenwieër is een vijver die is ontstaan toen uit dit drassige weiland klei is afgegraven dat als deklaag voor het Julianakanaal is gebruikt. Elk jaar in februari/maart zetten vrijwilligers van het IVN duizenden padden de Molendijk over als zij op weg zijn van het hellingbos naar de vijver en andere poelen in dit gebiedje. De oorspronkelijke Molenwieër of molenvijver lag vroeger aan de andere kant ofwel stroomopwaarts van de molen. En dat was een meer logische plek. Die vijver is gedempt met klei uit de eerdergenoemde groeves langs de Boomgaardstraat.

7. Volg het pad met aan uw rechterhand de vijver, die bijna helemaal aan het oog wordt onttrokken door een gemengde Limburgse haag.

Deze gemengde Limburgse haag bestaat uit meidoorn, zuurbes, wilde kers, vlier kardinaalshoed en een enkele es. In de dichte, stekelige begroeiing vinden vogeltjes en kleine zoogdieren een veilige broed- en rustplaats.

8. Sla bij aankomst op de verharde weg LA (Molendijk).

De Ur gaat hier via een duiker onder de Steenweg door en komt onderaan het talud van de Kapelaan Berixstraat weer boven de grond. In de 'hoek' met de dijk van het Julianakanaal komt hij samen met de kanaalsloot. Samen gaan de beken via een duiker naar 't Broek en van daar via een tweede duiker onder het kanaal door.

Het huis rechts op de hoek is 'De Hoaf' uit 1808. Vroeger behoorde het bij het kasteel Stein en het is gebouwd door rentmeester en burgemeester E. Jaquet. In het bovenlicht boven de voordeur zit een fraaie versiering in houtsnijwerk uit 1828 (KL S15).

Het kruisbeeld (KL S14) voor de woning aan de overkant dateert uit de twintiger jaren van de vorige eeuw.

9. Ga meteen weer LA (Steenwegstraat). Hier is te zien dat weilanden van oudsher werden afgezet met hagen, vooral meidoorn. De plant is stekelig en daarom ondoordringbaar. Hij bloesemt in het voorjaar voor insecten en biedt in het najaar bessen voor vogels. Ook is het een geliefde nestelplaats voor kleine zangvogels als de heggenmus, het winterkoninkje en de merel.
10. Volg de weg met de bocht mee naar links. Aan uw rechterhand stroomt de 'kanaalsloot Stein'.

De 'kanaalsloot Stein' wordt plaatselijk ook kwelbeek, padvindersbeek of baajebeek (van 'pwètje baaje – pootje baden) genoemd. Het beekje wordt gevoed met water uit de Scharberg tussen Elsloo en Stein. De bodem is daar zo nat, dat er tijdens het graven van het kanaal zelfs sprake was van drijfzand. Het water wordt in een drainagestelsel onder de kanaaldijk opgevangen. Het stroomt eerst enkele kilometers onder de dijk en komt dan ter hoogte van het kasteel Stein bovengronds. De kanaaldijk is dicht begroeid met bomen en struiken, waaronder braamstruiken. Ook weer zo'n ideale schuilplaats voor vogels en dieren. Ook de ijsvogel is regelmatig bij dit beekje te zien.

In het heldere water gedijen waterplanten als drijvend fonteinkruid, watereppe, waterkers, waterpest en beekpunge. De kleine visjes die door het water schieten zijn stekelbaarsjes. Dit hele gebied ligt zo'n 7 m. lager dan het waterpeil van het Julianakanaal. Op 27 januari 2004 kwam dit gebied in het wereldnieuws, toen na het verzakken van een kanaaldijk, een dijkbreuk dreigde. De dijk bleek later te zijn weggezakt door een oude waterleiding, uit de tijd van de aanleg van het kanaal. Deze leiding was vergeten, maar had wel nog waterdruk. Die was onder de dijk gaan lekken, waardoor er erosie ontstaan was. Door de dijk met tonnen zand en steen te verstevigen, is het ergste voorkomen. Wel zijn voor alle zekerheid meer dan 500 mensen uit het laagste gebied geëvacueerd.

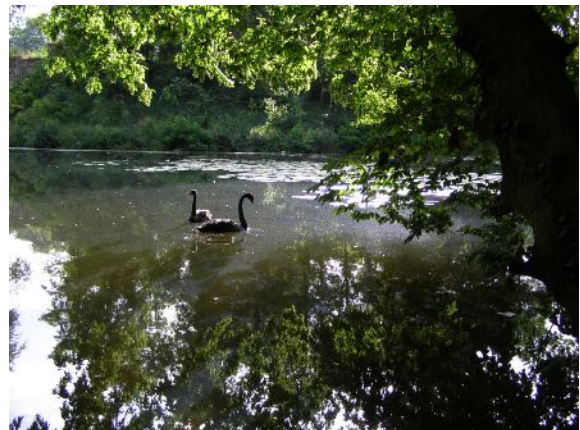
11. Blijf de weg volgen tot het stalen bruggetje aan de rechterkant over de Reebeek.
12. Steek het bruggetje over en ga door het voetgangerssluisje het Patersbos in. Houdt vanaf hier uw hond liefst aan de lijn!

Dit unieke natuurgebiedje heeft vele jaren 'gewijde rust' gekend: alleen paters liepen er te brevieren. Nu is het 'Patersbos' voor wandelaars opgesteld.

Afhankelijk van het jaargetijde treft u er vele fraaie bosbloeiërs aan, zoals speenkruid, bosanemoon, sneeuwkllokjes, witte, gele en paarse netel, bosviooltjes, voorjaarshelmbloem, grote bosaardbei, hoornbloem, maarts viooltje, leverkuid, margriet, melige toorts, jacobskruiskruid, diverse soorten narcissen en vogelmelk. Er komen vier varensorten voor: tong-, steenbreek-, muur- en mannetjesvaren. Ook groeit er een keur aan struiken, waaronder de zeer zeldzame wilde gele kornoelje.

Zo'n omgeving trekt ook veel dieren aan. Zelfs de vos en de bever is gezien. In het voorjaar, tijdens de trek, beweegt 's avonds de bosbodem van de padden. Verder zijn er zes soorten vleurmuizen geteld en wordt het gebied onder meer bewoond door de kerkuil, torenvalk, gele kwikstaart, ijsvogel en diverse water- en zangvogels.

Op de kasteelvijver of slotgracht is een koppeltje zwarte zwanen uitgezet met de bedoeling aalscholvers weg te jagen. Helaas werd het leven van de zwanen door de Canadeze ganzen onmogelijk gemaakt, zodat besloten is deze over te brengen naar een leefbaardere omgeving.

13. Loop RA, langs de kasteelvijver. Vanaf dit pad heeft u prachtig zicht op de ruïne van kasteel Stein. De kasteelvijver wordt gevoed met water uit het Julianakanaal. Vroeger kreeg het water uit de Ur. De vijver loopt over naar de Reebeek, die uiteindelijk samenstroomt met de Ur.

IVN streeft naar een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu, landschap en de eigen leefomgeving

Stichting Erfgoed Stein streeft naar het behoud en het toegankelijk maken van het cultuurhistorisch erfgoed binnen de gemeente Stein

14. Na het passeren van een brug houdt u op de volgende Y-splitsing rechts aan en loopt u een lindelaan af.

Deze lindelaan was vroeger, vóór het Julianakanaal was gegraven, een directe verbinding met Kasteel Elsloo, dat het stamhuis van de oudste Heren van Stein is. Lindebomen werden dikwijls rondom kastelen en kloosters geplant, omdat ze voor een rijke honingopbrengst zorgden.

Naar rechts heeft u uitzicht op het Julianakanaal, de Maas en de snelweg A76.

15. Aan het einde van de lindelaan draait u met de weg mee naar links
16. Sla vóór het hekje LA (blijf binnen het park).
17. Loop om het kerkhof waar paters en zusters die vroeger het Missiehuis bewoonden, zijn begraven

Op dit kloosterkerkhof liggen onder meer begraven pater Anton Munsters, amateur-historicus en ereburger van Stein, en pater Jacques Schreurs, schrijver van "Kroniek eener parochie", dat eind 70'er jaren als televisieserie "Dagboek van een herdershond" is verschenen. Het kloosterkerkhof is in 2012 volledig gerenoveerd door vrijwilligers van het IVN en Stichting Erfgoed Stein. Zij zorgen voor het onderhoud en behoud van het kerkhof. Grafadoptanten brengen jaarlijks in de eerste week van mei en van november een bloemengroet aan de overledenen. Een stukje religieus erfgoed, dat voor Stein is behouden.

18. Loop door tot de T-splitsing en sla daar LA. Rechts ligt een boerderij.

Let even op: als u met een rolstoel, kinderwagen of bolderkar door het park loopt, dan moet u straks bij dit punt bij de boerderij het park verlaten. De poortjes verderop zijn versmald.

Deze boerderij is in de dertiger jaren door de toenmalige boer aan de paters van het Missiehuis geschonken, in ruil voor op te dragen missen. Zo hoopte de boer op een plekje hoog in de hemel. De laatste bewoonster, Greetje Muris, is in 1963 overleden. Haar enige knecht, toen ook al bejaard, werd niet door de Steinder paters opgenomen, maar in een klooster in Valkenburg ondergebracht.

19. In het park bij de vijver RA. Links passeert u de toegang tot de kasteelruïne, dat bezichtigd kan worden onder leiding van een gids. Afspraken voor een rondleiding kunnen gemaakt worden bij Stichting Erfgoed Stein.

Verhalen over kastelen zitten altijd vol spanning, avontuur en romantiek. Ridders zijn daarin grote helden. Ook het kasteel van Stein kent spannende verhalen. Over de Auvermennekens, de Vadermoorder, de verborgen gangen, ...

"Het spookt bij de resten van de burcht Stein. Het is de geest van de kasteelheer die de schrik en de plaag van de buurt was", zo lezen wij in het boek "Spoken en kastelen in Nederland". "Om middernacht trekt hij op een vurige wagen langs alle plaatsen waar hij als mens van vlees en bloed zijn misdaden bedreef. Tegen één uur heeft hij zijn ronde gedaan. Dan stort hij zich met de wagen vanaf de Scharberg bij Elsloo in de Maas. Er komen dan blauwe vlammen en rookwolken uit het water dat pas weer kalm wordt als de ridder in de hel verdwijnt".

IVN streeft naar een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu, landschap en de eigen leefomgeving

Stichting Erfgoed Stein streeft naar het behoud en het toegankelijk maken van het cultuurhistorisch erfgoed binnen de gemeente Stein

20. Volg het pad tot de T-sprong met het kruisbeeld. Sla RA.
Het kruisbeeld stond oorspronkelijk op de binnenplaats van het Missiehuis. Dat beeld is gestolen en vernield. Deze replica is in 2004 geplaatst.
21. Verlaat het 'Patersbos' via de voetgangerssluis en sla LA.
22. Ga na ongeveer 10 meter RA, het bospad in. Na enkele tientallen meters komt u bij de Zonput.
U kunt ook de parallel lopende Kapelbergweg nemen. Het bospad komt na 100 m. op deze straat uit en u vermijdt zo een steile trap

De Zonput is gebouwd ter hoogte van een bronnetje en werd tot aan de jaren twintig van de vorige eeuw gebruikt als waterbron en wasplaats. Het beekje wordt ook wel 'Putbeek' genoemd.

23. Neem direct na de Zonput de trap LA omhoog. Sla bovenaan de trap RA (Kapelbergweg).
24. Aan uw rechterhand passeert u de Kapel Maria in de Nood.

De kapel Maria in Nood – of 'het kappelletje', zoals het in de volksmond wordt genoemd – dateert uit de veertiende eeuw en is in 1760 geheel vernieuwd. Het is tegenwoordig een druk bezochte devotiekapel.

25. Volg de weg mee met de bocht naar links.
26. Sla op het kruispunt LA (Keerend).

Het Keerend was al vóór 1400 samen met Veldschuur en Meers één van drie gehuchten rondom het eigenlijke Stein. Het gehucht ontleent zijn naam aan de kapel van de heiligen Richardus en Kilianus (nu Maria in de Nood): 'Keer' is de afkorting van Richardus.

27. Ga de 1e straat RA (Hoppenkampstraat).
28. Ga op het kruispunt bij het Museum voor Grafcultuur LA (Schepergats).

Het Museum voor Grafcultuur en de hiernaast gelegen multifunctionele ruimte De Hoppenkamp is op wisselende tijden te bezoeken. Kijk voor de openingstijden bij de voordeur of op de website van Stichting Erfgoed

Stein. Voor groepsbezoeken van 10 personen of meer kan men telefonisch een afspraak maken: 046-433 8919. Een vrijwilliger zal de geïnteresseerde gast met genoeg begeleiding bij zijn reis door het verleden van Stein en omstreken.

29. Ga op het volgende kruispunt LA (Kruisstraat).
30. Loop door tot aan een klein pleintje. Houdt op het pleintje rechts aan.
(Ondergenhousweg).
31. Ga de eerste straat RA (Boomgaardstraat). Als u de trap wilt vermijden, loopt u even door, de helling af. Op het kruispunt onderaan RA. Na ongeveer 200 m komt u beneden aan de trap uit.

Aan uw linkerhand waren in de Boomgaardstraat in vroeger jaren grindgroeves. Bij het delven van grind is men hier gestuit op hoeveelheden scherven uit de steen-, brons- en ijzertijd en Romeins aardewerk. Maar nog spectaculairder was de ontdekking van een Merovingisch rijengravelveld, uit circa 700 na Chr. Vondsten van dit gravelveld worden getoond in het Museum voor Grafcultuur.
Vroeger stond deze straat bekend als Groote Bongerd; de trappen linksaf heetten de Kleine Bongerd.

32. Bij de T-splitsing linksaf en ga de trappen af.
33. Sla onder aan de stenen trap RA. Hier komt u weer aan bij de parkeerplaats van het vertrekpunt.

Voordat u weer huiswaarts gaat, geniet nog even van een consumptie bij brouwerij De Fontein.

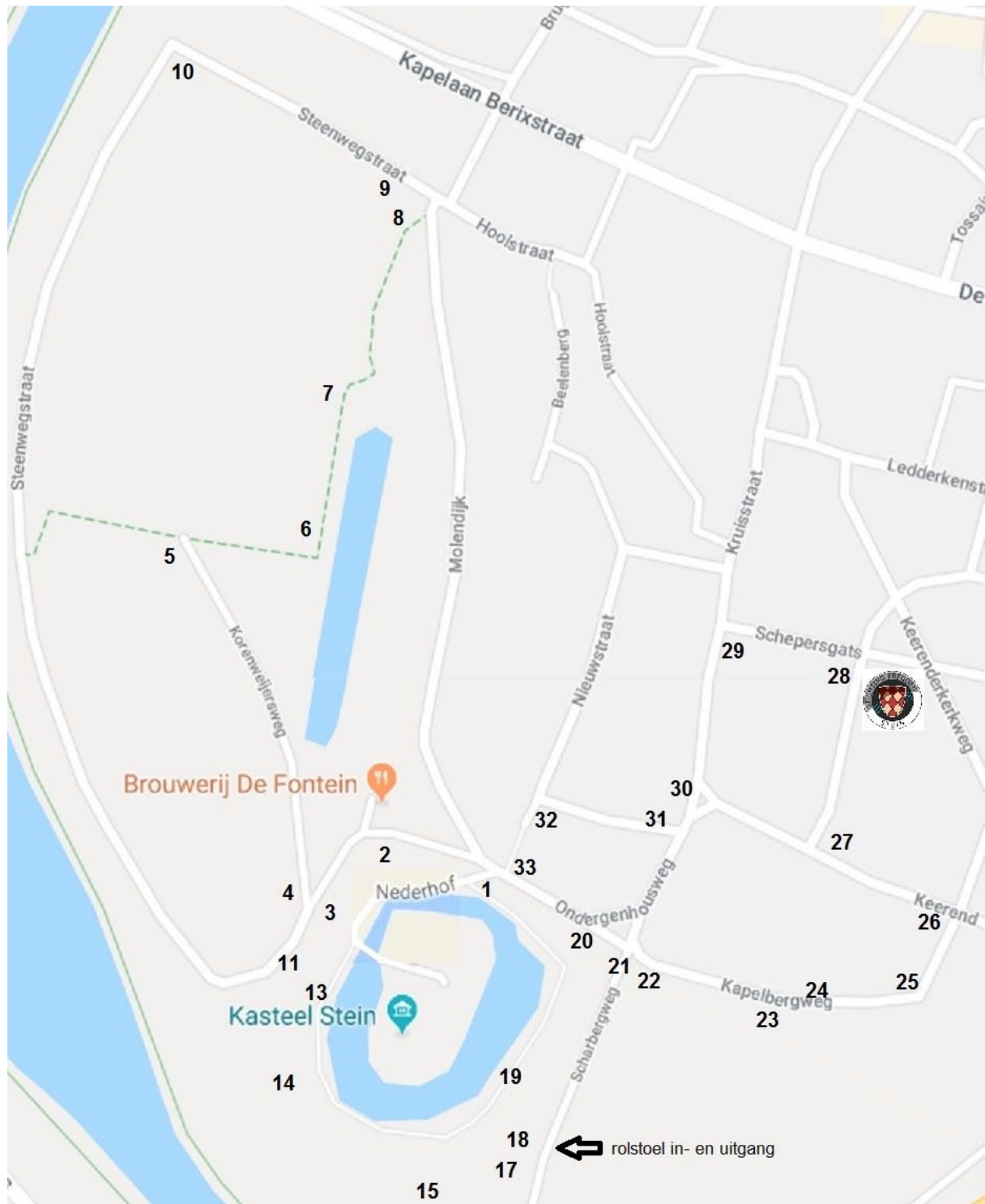
Brouwerij De Fontein
Ondergenhousweg 15, 6171 GW Stein, T. 046-4262858
I. www.brouwerijdefontein.nl
E. info@brouwerijdefontein.nl

In een landelijke, wandelvriendelijke omgeving kunt u genieten van onze huisgemaakte producten (o.a. bier, likeur, vlaai, bostelbrood en appelsap) die De Fontein te bieden heeft. In de zomer op ons weidse terras, in de winter lekker bij de kachel. Een (groeps-)bezoek aan de brouwerij of een proeverij is op afspraak mogelijk.

IVN streeft naar een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu, landschap en de eigen leefomgeving

Stichting Erfgoed Stein streeft naar het behoud en het toegankelijk maken van het cultuurhistorisch erfgoed binnen de gemeente Stein

Routebeschrijving

Bezoek onze website:

IVN Stein: www.ivn.nl/afdeling/stein

Stichting Erfgoed Stein: www.stichtingerfgoedstein.nl

IVN streeft naar een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu,
landschap en de eigen leefomgeving

Stichting Erfgoed Stein streeft naar het behoud en het toegankelijk maken van het cultuurhistorisch erfgoed binnen
de gemeente Stein